

První Goetheanum a sedmá apokalyptická pečeť

Sergej O. Prokofjev

První Goetheanum jako viditelný výraz obsahu knihy „Tajná věda v nástinu“ (GA 13) a v ní podané celé „vědy do Grálu“ stojí také ve zvláštním vztahu k sedmé apokalyptické pečeti, kterou vytvořil Rudolf Steiner speciálně pro mnichovský kongres v roce 1907, jenž byl věnován mystériím svátého Grálu. Jako první na to upozornila Assja Turgeněvová. Ve spodní části pečeti se nachází zcela průhledná krychle, která zobrazuje ideální prostorový princip, z něhož byly „vypuzeny“ všechny nižší síly. Je to čisté zjevení „Rodíme se z Boha“ (písmena I DN - Ex Deo nascimur - na okraji pečeti). Tyto duševní síly člověk musí vnitřní práci sám na sobě postupně překonat, popřípadě proměnit a pozvednout je na vyšší stupeň.

Pak z nich vzniká „světová spirála“ neboli kosmický kaduceus, jenž pozvedne člověka ze světa prostoru do světa času. Nyní se nachází v procesu kosmického vývoje. Aby mohl do tohoto procesu vstoupit, musí v sobě člověk překonat síly smrti, a dosáhnout tak vyššího života. To se děje jen ve spojení s Kristem ve vnitřním zážitku „In Christo morimur“. Celá cesta pak nachází svůj závěr v říši věčného ducha (symbol holubice), do níž umožňují přístup moderní mystéria Grálu. (Proto je zde vyobrazena miska obrácená dolů. V třetí rosikuciánské průpovědi „Per Spiritum Sanctum reviviscimus“ je pak vyjádřen tento ještě vyšší stupeň vývoje.

Tím vystupuje člověk z oblasti času do oblasti trvání neboli věčnosti. A to je zesíleno obrazem duhy, která je mezi jiným také výrazem nového spojení mezi lidmi a duchovním světem - nyní ve znamení Ducha.

Tato trojnost (prostor - čas - duch) se také nachází ve třech prvních částech průpovědi Základního kamene a je zobrazena ve třech formách portálu prvního Goetheana: nad západním vstupem, nad scénou a nad místem, kde mělo stát sousoší.

Člověk vstoupil do Goetheana z vnějšího světa prostoru, prošel velkým sálem, který svými dynamickými metamorfózami a plastickým zpodobněním kosmické evoluce vyjadřoval proces vývoje z duchovní podstaty času, kde mu další cestu ukazovala okna svým uspořádáním ve formě merkurovské hole. Po otevření opony na scéně směřoval pak pohled člověka na budoucnost zemského vývoje, kde mu bylo zjeveno z hlubin grálských mystérií tajemství smrti. Toto je mimo jiné zobrazeno v sousoší, které - jak jsme už viděli - také vyjadřuje podstatu třetí světové epochy, epochy Ducha.

Můžeme ještě vysledovat další vztah mezi kompozicí sedmé pečeti a sousoším, popřípadě jeho motivem v malbě malé kupole. Tak odpovídají oba vzájemně se proplétající hadi ve spodní části pečeti levému bočnímu motivu skupiny. Nyní následuje ještě proměna hadů. A z nich vystupuje forma připomínající Merkurovu hůl, z níž si může pozorovatel sám v sobě vytvořit hůl ze sil svého vlastního Já a prožít ji pak jako vnitřní ukazatel, který vede k cíli, kde musejí odpůrcí síly definitivně opustit duši. A pak se stane z inspirace Ducha obklopeného duhou, vnímatelný obsah svátého Grálu, jenž vystupuje v postavě Repräsentanta lidstva před člověka. Lze tak vytušit, že centrální postava sousoší je právě tak

obklopena duhou, i když neviditelnou, jejíž zjevení odpovídá nové Isidě, kterou Rudolf Steiner rovněž dává do souvislosti s dřevěnou plastikou. (O legendě o nové Isidě viz dále v této knize.) A o této současné Isis-Sofii říká Rudolf Steiner: „Tato Isis se ve své skutečné postavě rozšiřuje do krásy celého kosmu. Tato Isis je tím, co k nám svítí ve všech zářících barvách aury z kosmu. Tak ji musíme chápat, když pohlédneme do kosmu a vidíme auru kosmu v jejích zářících barvách“ (GA 202, 24. 12. 1920). A jak k nám svítí pozemský obraz krásy aury v zářivých barvách kosmu, vidíme na Zemi v duze, která je na sedmé pečeti obklopena zářícími hvězdami.

Když se vrátíme k plastické skupině jakožto modernímu zjevení působnosti živoucího Ducha, jenž se zjevuje na sedmé pečeti v obraze holubice, nalezneme nad skupinou, ve východní části stavby, také formu misky, která nahoře uzavírá pečeť. Tak zde vidíme, už ve spojení s pentagonem (motiv oblouku portálu nad sousoším), který je na svém vrcholu spojen s vyššími světy, v opakující se formě dolů se otevírající misku. A dole, bezprostředně nad místem, kde mělo stát sousoší, nalezneme vyřezávaný „baldachýn“, ve kterém - jako ve shrnutí všech ji obklopujících forem ještě jednou je spojující - se měl zjevit tvar dolů se otevírající (obrácené) misky, jejíž obsah měl vyjevit totéž co velká pod ním stojící plastika. Tak byla v sedmé pečeti - i když ještě jen jako v zárodku - podána celá původní myšlenka stavby prvního Goetheana. A to nám ukazuje, s jakou vnitřní důsledností pracoval Rudolf Steiner na tomto anthroposofickém uměleckém impulsu od mnichovského kongresu (1907) až do roku 1914 a pokračoval v něm, když už o sedm let později dal vzniknout stavbě i dřevěné plastice jakožto jejímu duchovnímu centru.